

PREMOGARJI MORAJO DELATI

Komaj se je predsednik Roosevelt vrnil s svojega nadzorovalnega potovanja, tekoma katerega je tudi obiskal mehiškega predsednika Camacho v Monterrey v Mehiki in je na svojem potu prevozil deloma z vlakom, deloma z avtomobilom 7600 milj, je poslal predsedniku UMW. Johnu L. Lewisu ultimatum, v katerem od njega zahteva, da naroči stavkujočim premogarjem, da se do 10 dopoldne v soboto 1. maja vrnejo na delo, ker bo sicer prisiljen kot predsednik ter vrhovni poveljnik armade in mornarice poslužiti se vse oblasti, ki mu je bila dana, da štiti narodne interese in prepreči vsako oviro v uspešnem nadaljevanju vojne.

Ko se je predsednik vrnil v Belo hišo, mu je WLB (vojni delavski urad) sporočil, da se Lewis ne zneni za odobrovo naročilo, da preklicuje stavko in da niti ne mara priti na razgovor z delavskim odborom.

Kot pravi Associated Press, je že na stavki v zapadni Pensilvaniji 37,000 majnerjev, 18,000 v Alabami, 8640 v West Virginiji, 12,000 v Kentuckiju in 2000 v Ohio.

Nocoj o polnoči poteče pogodba med majnerji in operatorji in Lewis je zagrozil, da v soboto 1. maja ne bo noben premogar prestopil meje komparijske zemlje. In če bo Lewis v resnici izpolnil svojo grožnjo, tedaj bo zastavilo 450,000 majnerjev in industrijam bo primanjkovalo premoga.

"Ako se do 10. dopoldne v soboto ne obnovi delo v rudnikih, tedaj se bom poslužil vse svoje oblasti, ki mi je bila podeljena kot predsedniku in kot vrhovnemu poveljniku armade in mornarice, da štitim narodne interese in preprečim vsako oviro v uspešnem nadaljevanju vojne," pravi predsednik v svojem ultimatumu.

Ako Lewis ne bo vpošteval predsednikovega ultimata, tedaj bo predsednik izdal ukaz, da vojaštvo prevzame rove in bodo pod njegovim nadzorom majnerji kopali premog.

Predsednik je na častniški konferenci rekel, da to ni stavka proti lastnikom rova, temveč proti vladi Združenih držav.

V svojem ultimatumu pa se predsednik obrača tudi na lojalnost majnerjev ter jim je namenil naslednje besede:

"Prepričan sem, da delavci, ki delajo v majnah in čijih sinovi in bratje so v armadi, ne bodo hoteli zadržati vojnega napora, h kateremu so tako lojalno prispevali."

Dalje pravi predsednik, da brez premoga industrije ne morejo delati in vojakom na frontah bo vsled tega primanjkovalo orožja in bodo proti sovražniku brez vsake moči.

In na majnerje se zelo uljudno obrača z besedami:

"Ne kot predsednik — ne kot vrhovni poveljnik — temveč kot prijatelj delavcev v premogovnikih se obračam do vas..."

Vendar pa nazadnje pravi, da se bo poslužil vse oblasti svojega urada proti njim, ako se ne bodo ozirali na njegov prijazni opomin.

(V New Yorku je Mr. Lewis dejal, da je prejel telegram predsednika Roosevelta, toda ni hotel dati o tem nobenega komentarja. Šel je na še eno sejo operatorjev in premogarske unije.)

Predsednik Roosevelt je istočasno naznanil, da ker je premogarska unija javno izjavila, da se na polju premoga krši regulacije, ki jih je postavila administracija cen, je on dal O. P. A. nalogo, da nemudoma preišče zadevo in kaznuje kršitelje, ki se jim more dokazati, da

Največji rop v celi zgodovini

Washington. — Nacijski režim vrši sistematično ropanje po zasedeni Evropi s tem, da vlačijo v Nemčijo iz zasedenih dežel stroje, vojni material, umetnostne predmete, ter celo domače poljsko, vrtno in slično orodje ter zaseza in odvaža v Nemčijo celotne industrije.

Na podlagi znanih splošnih industrijskih in drugih vrednosti, je bilo preračunljeno, da so nacisti dozdaj naropali po Evropi za težke milijarde dolarjev vrednosti. Do konca leta 1941 je bil njih rop vreden 36 milijard dolarjev.

BEW (Board of Economic Warfare) je navedel delni seznam bogastva, ki so ga nacisti naropali po zasedenih deželah Evrope. Med naplenjeno blago spadajo predvsem tovarniški in drugi stroji, katere so nacisti odvekli v nemške tovarne in industrijo, dalje fini instrumenti iz raznoterih laboratorijev ter mnogotero znamenito orodje in potrebščine; ogromno vrednost predstavlja pokradena živina, konji, drobnica, perutnina, prašiči, itd.; narodne galerije umetnosti so nacisti oplenili skor do golega in umetnine spravili na Nemško; nemška nenasitna lakomnost je celo ljudem pograbila poljstvo po uradih, klopi v parkih in umetnostne ter druge okrasne predmete po vrtih.

V Franciji so nacisti zaplenili milo, zobno pasto, čevlje, obleko, papir, brivna rezila ter slične vsakdanje potrebščine. Poleg tega so v deželi kolikor so mogli naravnih bogastev v obliki rude in najlepši dokaz njih erogantnosti je dejstvo da vlakov, na katerih so naplenjeno blago odpeljali, niso niti vrtili.

Na Poljskem so Nemci zasegli privatne lastnine za 2 milijardi in 900 milijonov dolarjev vrednosti, kar je velika izrednost v zapleni lastnine celo v vojnem času ali v času revolucije.

Kar so naropali nacisti na Češkem in v Avstriji, so najprej prodali ali zamenjali za živila in druge potrebščine v južnovzhodni Evropi, ko pa so pregazili tudi te dežele, so vse spet ponovno pokradli in to pot poslali v Nemčijo. Na Češkem so Nemci dobili ogromno vrednost v vojaški opremi in municiji ter industriji. Ker pa jim vse to še ni zadostovalo, so oplenili še bolnišnice in pralnice ter so pobirali celo železne tečaje od vrat in oken.

Nemci so prodali mnogo ne ravno važnega plena Japoncem. Po zasedenih deželah so si prilaščili nepremično blago z raznimi pogodbami, ki so bile izsiljene in so veljavne dokler imajo nacisti dežele v oblasti — pravzaprav nacisti mislijo, da jih iz krajev, kjer so si na ta način prisvojili lastnino in zemljo, ne more več nihče pregnati, ker so vse opravili legalno. Tudi prave lastnike so "legalno" spravili z njih posestev.

Nacistične oblasti tudi razpisujejo visoke račune na ljudstva zasedenih dežel. Nemška militaristična us šre kolikor le more in ni nikdar sita, račun pa morajo plačevati podjarmljeni narodi. Za "naročila", ki bi morala biti plačana, navadno ni

FARMARJEM OBLJUBLJENA POMOČ

Washington, 28. aprila.

Farmarji, ki jim bo to poletje in na jesen pretilo pomanjkanje delavcev, so dobili danes od vlade obljubo, da bo poskrbljeno za dobavo delavcev, ki bodo pomagali pridelati in pospraviti najvažnejšo letino v ameriški zgodovini — letošnjo letino.

Tozadevno izjavo za vlado je izdal Chester C. Davis, živilski administrator, ko je apeliral na farmarje, naj posejejo in posadijo več pridelkov, nego menijo, da bi jih mogli s svojimi sedanji delovnimi močmi tudi pospraviti ob času dozoritve.

Vlada, je dejal Davis, že organizira delovne sile, ki bodo pomagale pri pospravljanju pridelkov.

RUSI PRIČELI OFENZIVO

Z ruske fronte prihaja poročilo, da so ruski letalci v dveh dneh bojev na Kavkazu izstrelili 116 sovražnih aeroplanov, nemško poročilo pa pravi, da so Rusi na Kavkazu pričeli veliko ofenzivo v namenu, da vržejo Nemce v Črno morje.

Moskovska radijska postaja naznanja, da so Rusi v sredo in večer izstrelili 45 aeroplanov, toda Rusi ne omenjajo nobene ofenzive na kopnem. Rusi imajo navado, da kake nove ofenzive ne naznanjajo.

Rusko polnočno poročilo naznanja samo posamezne boje zapadno od Rostova in zapadno od Moskve, kjer je bilo ubitih 200 Nemcev.

List "Rdeča zvezda" pravi, da se Nemci pripravljajo na ofenzivo, s katero se bodo skušali izvleči iz zagate, v katero so zašli v svoji pustolovski strategiji. List pravi dalje, da se bodo v kratkem pričeli boji, ki bodo prekašali vse dosedanje boje.

AMERIKANCI NAPREDOVALI V TUNIZIJI

Amerikanci, ki prodirajo proti Mateuru, južno od Bizerte, so po vročih bojih nekoliko napredovali. Toda Nemci, ki se bore kot zver v pasti, so preganili Angleže z neke višine pri Džebel bou Aoukazu.

Ameriška težka artilerija je večeraj pričela obstreljevati križišče cest pri Mateuru.

Dvoje hrvaških vasi do tal porušeni od nacistov

Washington. — Švedski tehnik, Trots Allt, poroča v članku, katerega je pred kratkim prejel Office of War Information, da je nemška artilerija do tal porušila dvoje hrvaških vasi, Ladjevo in Paklenica, ter da je bila ob tej priliki usmrčena večina prebivalstva; to je bilo masčevanje za skrivnostno iztirjenje nemškega transportnega vlaka, v katerem je "poginilo mnogo nemških vojakov". Švedski tehnik pravi, da je le par ljudi iz teh krajev uspelo pobegniti v gozdove.

kdar ni plačila, mnogokrat niti vlaki, ki peljejo blago na Nemško, ne privozijo nazaj, ker jih pač Nemci potrebujejo zase.

RUSKI IN POLJSKI TISK V AMERIKI O RUSKO-POLJSKEM SPORU

New York, 27. aprila. (ONA.) — Vodilni ruski in poljski dnevniki v Združenih državah so se danes postavili na stran vlad svojih rodni držav v zadevi rusko-poljskega prekinjenja medsebojnih odnosov.

Ruski list "Novoye Slovo" je zavzel stališče, da je poljska zamejska vlada napravila napako, katero pa je upati, da se bo dalo še popraviti zaradi složnosti med zavezniki narodi. Poljski list "Nowy Swiat" pa je strupeno namignil, da je ruska poteza prekinjenja odnosov le "en nov način ruskega izsiljevanja."

Oba lista sta protikomunistična v političnem oziru, ter sta zelo razširjena med Rusi in Poljski v tej deželi. Ob lista sta tudi poudarila, da je zadeva izvrstno služila Goebbelsu, nemškemu ministru.

Poljski dnevnik je v svojem uvodniku zapisal, da je položaj sedaj zelo neprijeten za Američane poljskega porekla, ker morajo sedaj gledati na Rusijo, kot na zaveznico Amerike in obenem kot na sovražnico Poljske. Uvodnik pa potem ugotavlja, da je srce Poljakov neločljivo na strani ameriške zvezdaste zastave ter ameriških idealov in ameriške zmage.

V listu je tudi pisano, da je od Stalina sedaj pričakovati, da bo vzpostavil "poljsko vlado" v Moskvi. Na Ameriko list apelira, da nudi protekcijo poljskim beguncem v Rusiji, katerih je okrog dva milijona.

"Nowy Swiat" je bil vedno zgrizeno nasproten Sovjetom ter je bil v letu 1941 odločno proti rusko-poljski zvezi.

"Novoye Russkoye Slovo", ki se tudi ni strinjalo z Jožefom Stalinom, čeprav je stalo

na patriotičnem stališču z ozirom na Rusijo in njeno borbo, je izjavilo, da je Poljska zamejska vlada zaskrivila napako, iz katere skoro ni bilo izhoda, ko je vprašala Rdeči križ, da preišče nemško obdolžitev Sovjetske mišje — katera je bila njena zaveznica, medtem ko je Nemčija smrtna sovražnica Poljakov. List pristavlja, da so Poljski napravili strašno napako ter dali veliko zadoščenje Nemčiji.

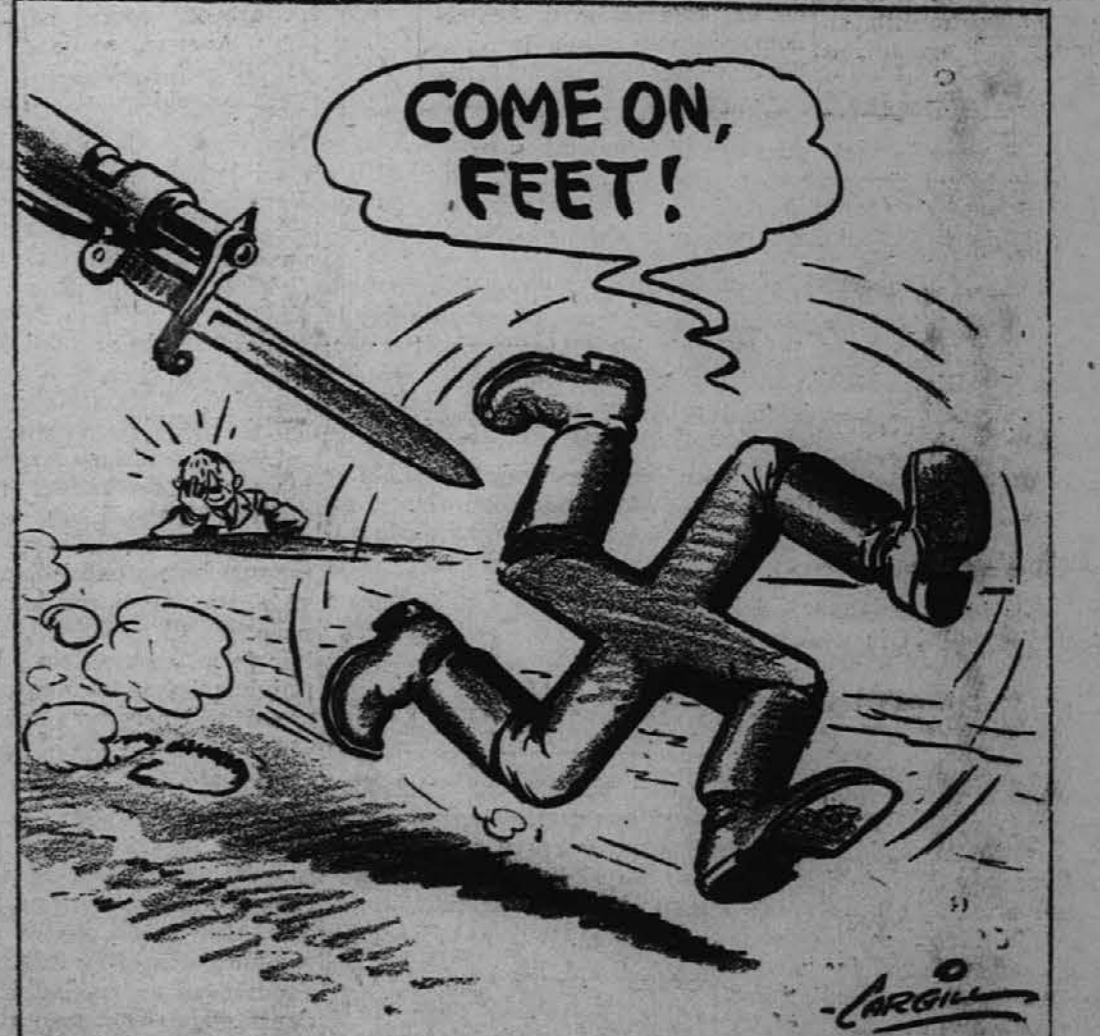
Dalje list omenja, da se najbrž skriva za razvojem cele stvari skrb poljske zamejske vlade zaradi poljskih mej iz leta 1939. Izraža pa kljub vsemu nado, da se bo dalo vso zadevo popraviti.

Šestdeset odstotkov ameriških vojakov kupuje bonde

Washington. — War Department je poročal pretekli teden, da prodaja War Bondov med moštvom armade Zedinjenih držav zdaj presega dolarjev 21,000,000 na mesec. Pričljivo da bo vzpostavil "poljsko vlado" v Moskvi. Na Ameriko list apelira, da nudi protekcijo poljskim beguncem v Rusiji, katerih je okrog dva milijona.

Prodaja med vojaškim moštvom se je začela pred enim letom pod vodstvom War Departmenta in njen obseg je rasel od meseca do meseca. Navedene številke so za mesec februar, ker nekatera poročila ne morejo prihajati hitro, ker so vojski razpršeni po vsem svetu.

"DARKEST AFRICA!"

Hitler s strahom gleda, kako njegova svastika, ki jo je hotel razširiti po celem svetu, že beži iz Afrike in bo v kratkem pričela bežati iz vseh dežel sveta.

KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS
BONDS in STAMPS

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignace Rude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 12th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$4. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$5.—; za pol leta \$3.—;
za štiri leta \$15.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedeljo in praznike.

"GLAS NARODA", 216 WEST 12th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHeelsea 3-1342

PRELOM RUSIJE S POLJSKO

Vest, da je Rusija prekinila diplomatske zveze s Poljsko, je zelo presenetila zavezniški svet, kajti ta prelom pomeni zmago za Hitlerjevo propagando. Jasno je, da sta Rusija in Poljska padli v nastavljenem nemškem past in v Berlinu vlada veliko veselje.

Neposredni vzrok za prekinjenje diplomatskih zvez je bilo nemško propagandno poročilo, da so Nemci pri Smolensku našli grobove 10.000 poljskih častnikov in vojakov, katere so Rusi pomorili. Rusi so na to odgovorili, da so jih pomorili Nemci. Poljska zamejnska vlada je naprosila Mednarodni Rdeči križ, da naj zadevo preišče in dožene, kdo je pomoril te Poljake v nekem gozdu blizu Smolenska. Ker je ob istem času o tej zadevi pisalo nemško časopisje in pisalo v istem smislu kot poljsko, je tedaj sovjetska vlada opravljeno obdelala poljsko vlado, da se je v "sovražni kampanji" proti Rusiji združila z Nemčijo in da je s tem prekinila svoje odnose s Rusijo.

Takih trikov in lažnivih zatrdil se Nemci poslužujejo že ves čas vojne. Takoj v početku vojne so Nemci inozemskim častnikom kazali slike ubitih ljudi in so s tem hoteli pokazati "poljsko krvočernost." Na slikah seveda ni bilo mogoče razločiti, ali so ubiti Poljaki ali Nemci, ali kdo jih je pomoril.

Pa posejemo nekoliko nazaj, kaj so o tem poročali razni listi. — V juniju 1942 je poljska zamejnska vlada naznanila, da so Nemci, da bi masčevali umor Reinherda Heydricha, aretirali 13.500 poljskih častnikov in jih nekaj pomorili.

Letos, 12. aprila je berlinska radio postaja naznanila, da so Nemci v nekem gozdu pri Smolensku našli grobove 12.000 poljskih častnikov, z zatrdilom, da so jih pobili Rusi v februarju ali marcu leta 1940.

Nemcem se ni zdelo niti najmanj potrebno, da bi pojasnili, zakaj niso teh grobov odkrili že prej, kajti Smolensk so zavzeli že pred dvema letoma.

Poljska vlada v svoji pritožbi na Rdeči križ niti z besedo ne pripomni, da bi bilo mogoče, da so to morebiti isti Poljaki, katere so po lanskem zatrdilu poljske vlade pobili Nemci.

Po vsej verjetnosti se je poljska zamejnska vlada vjela v dobro pripravljeno nemško past.

Znano je, da je Hitler takoj, ko je prišel na krmilo nemške vlade, pričel veliko propagando, ki je bila vedno polna laži. Ta propaganda ima dveje poglobljenih načel:

1. Razdeli in si osvoji, in —
2. Čim večja je laž, tem hitrejša jo bo vsakdo verjel.

V času nacijskih triumfov je propagandni minister dr. Goebbels nekoč rekel:

"Mi Nemci smo dvignili propagando do umetnosti, ki do zdaj ni bila poznana."

In Hitler sam je rekel, čim nizkotnejša je propaganda, tem bolj je učinkovita.

In po teh načelih dosega nemška propaganda vedno dobre uspehe.

V času, ko se je Nemčija tajno oboroževala z mrlično naglostjo, je svetu oznanjevala razorožitev. Ko so se Nemci pripravljali, da zrušijo demokracije, so se bratili z Francozi in Angliji in so se sestajali veterani teh dežel iz prve svetovne vojne v imenu križarske vojne proti boljševizmu. Ko je Hitler spravi v svojo malho Avstrijo in Čehoslovaško, je evreško izjavil, da v Evropi nima več nobenih teritorialnih zahtev. Ko je potolažil poljski tek s tem, da je Poljski dovolil nekaj češke zemlje, je z Rusijo sklenil prijateljsko pogodbo za medsebojno razdelitev Poljske. Ko so se nemške armade borile v Franciji s Francozi in Angliji, je Hitler razglasil svetu, da se Nemčija in Rusija ne boje nikdar bojevali med seboj v korist Angliji. Ko se je pripravljal na napad na Rusijo, je sklenil pridobiti Anglijo za skupni boj proti boljševizmu.

S takimi zvijačami in triki in z lažnivo propagando je Hitler dosegel že mnogo političnih zmag, toda odločilne zmag na bojnem polju še ni dosegel. In ker ne more zmagati, hoče zavezništvo z lažnivo propagando razdrojiti in oslabiliti.

Čas je že, da zavezništvo izprevidijo nemške laži in se tem tesneje zvežejo in s skupno silo uničijo nemško pošast.

Nemški naseljenci v strahu zapuščajo Balkan

Washington. — Bezobavne iz Carigrada razodevajo, da se nahajajo nemški naseljenci, ki so sledili nacističnim armadam pri vpadu v Jugoslavijo, v velikem strahu in beže nazaj v Nemčijo. Mnogi so že odpisali domov svoje rodine in se na vso moč trudijo, zamenjati svojo posestva za dragocenosti, katere je lahko odnesti, predno nastopi čas odhoda. OVI je prejel poročila, ki trdijo, da bo

Berlin ukrenil vse potrebno proti tem manifestacijam malodušnosti v krogu nacistov, ker to le še ojačuje odpor domačega prebivalstva proti tujim gospodarjem. Vsi naseljenci so mobilizirani, ker pa je le še povečalo strah med Nemci, katere neprestano vznemirjajo govorice o invaziji zadržanih narodov na Balkan.

Zapisnik seje podružnice št. 4 JPO SS.

Poročilo o narodnem shodu, Graham Swing za njegov lep ki se je vršil na "Slovenski dan" 18. aprila 1943 v Sheboyganu, Wis., in katerega je sklical podružnica št. 4 JPO SS. Predsednica podružnice št. 4 JPO SS. in tudi podpredsednica SANSa je otvorila shod s pozdravom ter povedala, da se ta shod vrši iz dveh namenov. Prvi, da se praznuje Slovenski dan, v spomin na Ovetno nedeljo, ko je pred dve mi leti bila napadena naša rojstna domovina in pa, da se od zvoemo klicu naše nove domovine Amerike, ki želi naše pomoči pri nakupovanju vojnih bondev. Nadalje je predsednica vodila program po sledečem vzporedju:

1. Zapisnega ameriški zastavi — sodeluje Mr. L. D. Stoll, načelnik Ameriške Legije.
2. Igrali dve deklici, Violeta Milostnik in Mary Ann Strahota "God Bless America."
3. Deklamacija "Slovenski dan", Diana Ribich in Mary Krainz.
4. Zopet zaigrali deklici V. Milostnik in M. A. Strahota dva komada.
5. Govor — Johannes Mohar, tajnica in zapis. podružnice št. 4 JPO. SS. ki se je naglašal na pomemben dan, spomin na strašno usodo, ki jo je doživela pred dve mi leti dne 6. aprila naša rojstna domovina Jugoslavija. Priporočala je, da bi z združenimi močmi vsi kakor eden delali nato, da bi naš narod že skoraj doživel čas osvoboditve in srečnejše bodočnosti, po kateri tako željno hrepeni. Tudi z molitvijo moramo združiti to naše delo, da bo uspešno zaželenemu namenu. V imenu KSKJ kot tudi uradnica tiste je izrekla svoje sočustvo nad žalostno usodo našega naroda, uverjena, da kakor organizacija, sama tako tudi ona poton svojega številnega članstva hoče storiti vse, da pomagamo, ter da se naš narod doma osvobodil krutega tiranstva enkrat za vselej. Zaupajmo v božjo pomoč.

6. Sledi kratka deklamacija, katero je izvršila podala Mrs. Frances Milostnik "Slovenija toži", katero je zložil Mr. L. Zakrajšek iz New Yorka in ki je bila priobčena v Zarji lanske leto ravno ob obletnici napada na Slovenijo.

Nato je predsednica shoda Mrs. M. Pristand pozvala navzoče, naj vstanejo v znak spoštovanja do onih naših sorodnikov, znancev in prijateljev, ki so padli za našo rodno domovino in ki se še borijo za obstoj in svobodo Slovenije.

8. Nadalje je bil predstavljen Mr. Vincent Cinkar iz Chicago, II. predsednik JPO SS. ter član izvršnega odbora SANSa. Voditeljica shoda je omenjala številne zasluge Mr. Cinkarja, ki jih je s svojim skrbnim in velikim delom doprinesel za obe narodni organizaciji, ki jih imamo Slovenci v Ameriki. — Mr. Cinkar je po eni uri trajajočem govoru opisal trpljenje našega naroda doma ter razložil načine, po katerih bi ameriški Slovenci lahko svojem najbolj pomagali gmojno in k zopetni upostavitvi Slovenije. Narod je ves čas pazno sledil njegovim besedam, kar je znamenje, da je Mr. Cinkar izvrsten govornik, ki zna doseči narodovo dušo.

9. Nato je bil poklican k besedi Mr. Anton Zorman, ki je namestnik širšega odbora SANSa, kateri je predčital resolucijo, ki je bila od navzočega občinstva soglasno sprejeta. Sklenjeno, da se pošlje resolucijo sledečim: državnemu departamentu, zakladniškemu departamentu in uradu za vojne informacije. Dalje je zbornica odobrila, da se pošlje zahvala radio komentatorju Mr.

Graham Swing za njegov lep govor o Jugoslaviji in Sloveniji na radio 6. aprila letos. Ker tega govornika poslušajo 20 milijonov ljudi vsak večer, smo mu za njegovo reklamo lahko hvaležni.

K besedi je bil poklican blagajnik podružnice št. 4 JPO SS Martin Jelenc, ki je poročal, koliko se je že poslalo od tukajšnje podružnice na glavni urad JPO SS. ter je na napravo apeliral za darove v prid dobrodelnega sklada. Nabralo se je vsoto \$48.00. — Ker vemo, da ni rešitve za našo staro domovino brez Amerike, je predsednica v iskrenih besedah apelirala na navzoče za nakup vojnih bondev, ker se ravno kar vrši pelika kampanja v tem oziru. Takoj so se oglasila naša društva in posamezniki, da je bilo pred zaključkom shoda prodanih bondev v znesku \$11.100,00, kar je za našo našelbino velik uspeh, ki obstoji po večini iz delavcev, ki itak morajo kupovati bonde v tovarnah, kjer so zaposleni. Tudi po shodu se lahko Slovenci kupijo bonde pri našim slovenskem bankirju Mr. Anton Stiglicu, ki bo gledal, da bo vsaka vstopa kreditirana Slovincem.

Končno je predsednica zaključila program z besedami: "Mi smo Amerikanci slovenskega porekla. Ponosni smo, da smo državljani te velike dežele. Vsak dan znova obnovimo prisego naši zastavi in vsak večer se naj naše misli strnejo v molitev za zmago, mir, svobodo in boljšo bodočnost vsega človeštva, ter se zahvalim za udeležbo in vsem, ki so sodelovali na programu in onim, ki se ji pri programu pomagali."

Zahvala je bila izrečena tudi Mrs. Mary Flindernik, ki je dala svojo dvorano brezplačno na razpolago za shod.

Besedilo resolucije, sprejete na shodu je sledeče:

RESOLUCIJA

Ker je Slovensko ameriški narodni svet določil Ovetno nedeljo kot "Slovenski dan," —

dan žalostnega zgodovinskega spomina ko so pred dve mi leti barbarske nacistične in fašistične čete vpadle v mirno Slovenijo in Jugoslavijo, in;

Ker je naš smoter in motiv, ki nas navdaja z dvojnimi upanjem in sicer: predvsem, je naša volja in želja, da zmagajo Združene države in njih zavezništvo, izrečno želimo in hočemo tudi obnovitev po sovražniku razkosane Slovenije, katere je dala našim prednikom in mnogim nam luč življenja, in nadalje;

Ker je točasno v teku kampanja za drugo vojno posojilo, ki jo vodi državno zakladništvo Združenih držav;

Smo se vsled tega, kot zastopniki in člani slovenskih ameriških bratek in kulturnih društev v Sheboyganskem okraju, katere štejejo nad 2000 članov, zbrali z namenom, da ob tej priliki ponovno izrazimo našo iskreno udanost in lojalnost Združenim državam in njeni vladi, ter da izrazimo našo hvaležnost deželi, katere nas je sprejela za svoje.

Ameriški Slovenci, ki so po ogromni večini strokovni in navadni delavci, se zavedajo v polni meri potrebe in dolžnosti podpirati našo deželo do skrajnosti v vseh ozirih. Vemo, da brez popolne zmage Združenih držav in njenih zaveznikov niti svobode in varnosti za naše, demokratično misleče in svobode željne narode na svetu, kakoršna je naša rodna Slovenija.

Zavedamo se ogromnih žrtv naše dežele, kakor tudi žrtv, ki jih mora in jih bo morala doprinesti naša oborožena sila v bodoče; ponosni smo na naše sinove in očete, ki so se izkazali hrabrim in vrednim članom naše armade. Vemo pa tudi, kako strašno so žrtve naših krvnih bratov v podjarmljeni Sloveniji in drugih deželah.

Zatorej pozivamo člane in vse slovenske moške in žene iz Sheboyganskega okraja, naj se vsi odzovejo do skrajnosti s tem, da kupijo bonde drugega vojnega posojila, da na tak način skupno pomagamo do hitre in popolne zmage Zdr. držav in naših zaveznikov na vseh

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

OKOSTNJAKI

Kadar slišim ljudi brezbrizno govoriti o "propagandi", ki ni a m opisuje trpljenje vojnih ujetnikov ter ljudstva, ki je zajeto v sedanjo vojno viro v splošnem, se vselej spomnim na tiste strašne okostnjake, ki so jih avstrijski vojniki z nasajenimi bajoneti priganjali gor in dol v bližnjem zalednj fronto, da so gnadili barake, popravliali stare ceste in poti ter gradili zasilne in nove poti ali ceste po potrebi in načrtih vojne strategije.

Enkrat je šel oddelek takih siromakov skozi našo vas takole predpoldnem, v tistem času leta, ko je solnce na vipavskem vrtu in odpadajo hruske nenemoma z bogato obloženih drevov.

Ob poti, pod velikim in starim hruskinim drevom smo bili zbrani nekateri soseski otroci okrog našega očeta, ki je sedeč ob hruskinem deblu klepel koso. Sladke hruske so cepale z vej po mehki trati in na poti ob trati. Sestrada siromaki, ki so bili enkrat krepi in rdečelični ruski fantje, so z odprtimi usti in vročimi očmi gledali na sad, ki se je valjal po poti pod njihovimi raztrgane čevlje obutimi nogami.

A nebeča se ni pripognil, da bi ki jih mora in jih bo morala doprinesti naša oborožena sila v bodoče; ponosni smo na naše sinove in očete, ki so se izkazali hrabrim in vrednim članom naše armade. Vemo pa tudi, kako strašno so žrtve naših krvnih bratov v podjarmljeni Sloveniji in drugih deželah.

Kako so nas blagoslovljali njih bojiščih in tako pripomoremo doseči vsem miroljubnim narodom trajni mir in pravico ter demokratično svobodo vsemu človeštvu.

Za podružnico št. 4 JPO SS.

Johanna Mohar, tajnica
Sheboygan, Wis.

Resnica o Sovjetski Rusiji!

POVEST POTOVANJA
ENEGA AMERIKANCA
V RESNICO!

JOSEPH E. DAVIES

Mission to Moscow

WALTER HUSTON · ANN HARDING · Directed by MICHAEL CURTIZ
GEORGE TOWN · OSCAR HOMOLKA · GENE LOCKHART · MELVYN DANTINE
PRESENTED BY WARNER BROS.

CONTINUOUS HOLLYWOOD POPULAR PRICES
HOLLYWOOD THEATRE, BROADWAY IN 51. CESTA, NEW YORK
KAZANJE FILMA BREZ PREDSEDKA — PO LJUDSKIH CENAH — VRATA ODPRTA OB 10. DOPOLONE

Iz morja, plamtečega nevarnosti in presenečenj... prihaja velika revolucionarna slika leta... in vojni. Prva povest naših neustrašnih podmornic! Podhiti, strahljivo konvojstvo preprosto vdarjajo s Commando napadi! Vsi Američanci! Vsi Juhanci! In dogodovine ves čas! — z

TYRONE POWER

v svoji najdaljši poslovalni vlogi! — Borec se s smrtjo v podmornici, napadena s globinskim bombami! Nasilje je ljubeno v dragih, vkradenih trenutkih!

"CRASH DIVE"

IN TECHNICOLOR
ANNE BAXTER · DANA ANDREWS
Ogledno na odru
JIMMY DORSEY in njegov orkester
v gala odskri predstavi.

ROXY Theatre
7th Avenue in 60th St., New York

Kratka Dnevna Zgodba

IVAN CANKAR:

NEDELJA

Iz tople, rodovitne in blagodarne ljubavi spočite jesenske zemlje, iz mirno vzdramljene, otroškega pričakovanja polne noči je vzkliklo preslavno jutro. Moglo, ki so se leno d remale, so se vzdignile počasi iznad rosnih ravni, so se nato pogubale oblakoma proti nebu ter tam utonile v mladi luči. Tino je vztrepetalo v čistem zraku, zakrilo se je na pokošanih seno-
 žetih v zlatem vejevju bukev, jelš in toplov. Tako je nedeljsko solnce oznanilo svoje krajevanje.

Oznanilo ga je brez glasa. Od nikoder ni bilo pe pesmi, ne vriskanja, ne prazniške besede. Iz doline, s hribov in gričev so se pozdravljale in si odzdravljale bele cerkve ali so molčale. Le z očmi, svetlimi, žalostnimi so se spogledavale; in zeblo jih je; čeprav so bile od gorkoga solca obžarjene.

Po široki beli cesti, po starih travnikih, po strmih klan-
 cih se vije procesije vernih kristjanov. V liko jih je, ker potrtem svojem srcu so žel-

ni molitve in tolažbe. Ali čudo za čudo; počasi gredo, tiho in nemo; ne besede ni; komaj da je plaho šepetanje. Glave klonejo globoko, trudno klonejo životi; še tisti so stareci, ki imajo mladostna lica.

Gredo, gredo, in si šepčejo nasikivaj.

"Ti, kaj praviš, zakaj je umolknila Marija na Hribu? Kaj je ni več?"

In oni drugi se s piceblijimi ustmi nagne k sosedu in mu reče skoraj brez besed.

"Mislim, da je Marija umrla, ker glasa ni od nje ki nas je vselej tako lepo pozdravila."

Nobene besede ni več. Tudi plaho šepa tanje je utihnilo.

Gruda molči, ta naša gruda, ki je prepevala, kakor nobena nikjer in nikoli. Sladka, bratje, je bila njena pesem, saj ste jo slišali. Vse je bilo v nji, kar je v nas dobrega in lepega, vse, česar se v dnu srca sramujemo in veselimo; bila je tista brezmejna, čista, materinska ljubezen, ki je pravo znamenje slovenske duše in slovenske zemlje. Ob lepem nedeljskem jutru, kadar so od holmov in hribov zapeli zvonovi, nam je bil korak lahek in prožen, lica so bila sveža, oči se gladale jasno in veselo, na ustnicah je bil smehljaj. In vsakemu je bilo takrat srce očisto od jutranje nese oprano, kakor da smo prihajali od spovedi in obhajila. Ob tej blagoslovljeni uri ni bilo nič zlega, nič temnega v nas; bili smo verni otroci te z mlie, svoje matere, vredni njene lepote; z njo smo prepevali in vriskali z njo žalovali, govorili smo z njo zvesto in odkritosrčno kakor govori otrok z materjo.

Praznik, poln pesmi in veselja, je bil na nebu, na planinah, na polju in seno-
 žetih, na belih cestah, kolovozih in klan-
 cih; in bil je najlepši v naših sre-
 čih.

Milost božja, kaj se je pri-
 merilo v teh silnih časih! Gruda molči, ta naša gruda, ki je nekoč tako veselo in glasno prepevala z nami. Ne gane se; nobena prošnja, noben klic je ne vzdrami. Tudi nebesa molče, v vsej svetlobi svoji se ledena in neprijazna. Gozd ne šumi več, tiho je polje, škrljan-
 ci so obnemeli. Ta vesoljna tišina je vsa prežeta z brezmoč-
 no žalostjo; življenje ne sople-
 več, vse je okamenelo, mrtvo.

Oj, saj ni nedelja; veliki pe-
 tek je, dan trpljenja; kesanja in bridkosti. Nemi kleče krist-
 jani v tihi, temni cerkvi, trka-
 jo se na prsi, čela jim klonejo do mokrih tal. In blede ust-
 nice šepčejo trepetaje tiste velike čezmaturne ljubezni pel-
 ne besede.

"Odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!"

Pritajena, šepetajoča je ta molitev, ali vendar je glasna, kajti ne zvona ni ne orgelj, niti ne ministrantova zvončka. Za to ne, ker je veliki petek za vernike in za nevernike, od vzhoda do zahoda. V drugič je bil križan Kristus, obojeni od farizejev, bičani in križani so bili z njim kristjani, njegovi otroci.

Ko se je zgodilo to strašno poveljanje na Golgati, se je nebo stemnilo, se je zemlja stresla v predsini grozi. In v to grozo, v to noč je vriskaje planilo novo, svetlejšo solnce; zagrinjalo stare zavese se je pretrgalo od vrha do tal in evanجيل je nastopil svojo pot, da nese odrešenje od naroda do naroda.

Velikoga petka je bilo treba za veliko nedeljo; smrti Boga, smere je bilo treba, da je za-
 zvonilo in zapelo, ponižanemu človeku veličastno vstajenje.

KUPUJTE

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS AND STAMPS

Prva knjiga, ki je izšla v slovenščini izza naci-fašističnega vpada v domovino

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limanice in sanjke in pripravil "atrop" za Jugoslovane in njihovo državo že dolgo prej kot je napadel. Z napadom je odprl zatvorsnice, skozi katere se je pričelo razliti "morje bridkosti" na Slovenijo in ostalo Jugoslavijo. Kakor strašno "limerni" so Nemci, Italijani in Mađari planili na naše ljudi in njihovo zemljo.

Knjiga je fino izdelana, ima 207 strani in je vezana v platnu.

Stane \$2.50

Poština in zavarovalnina plačana.

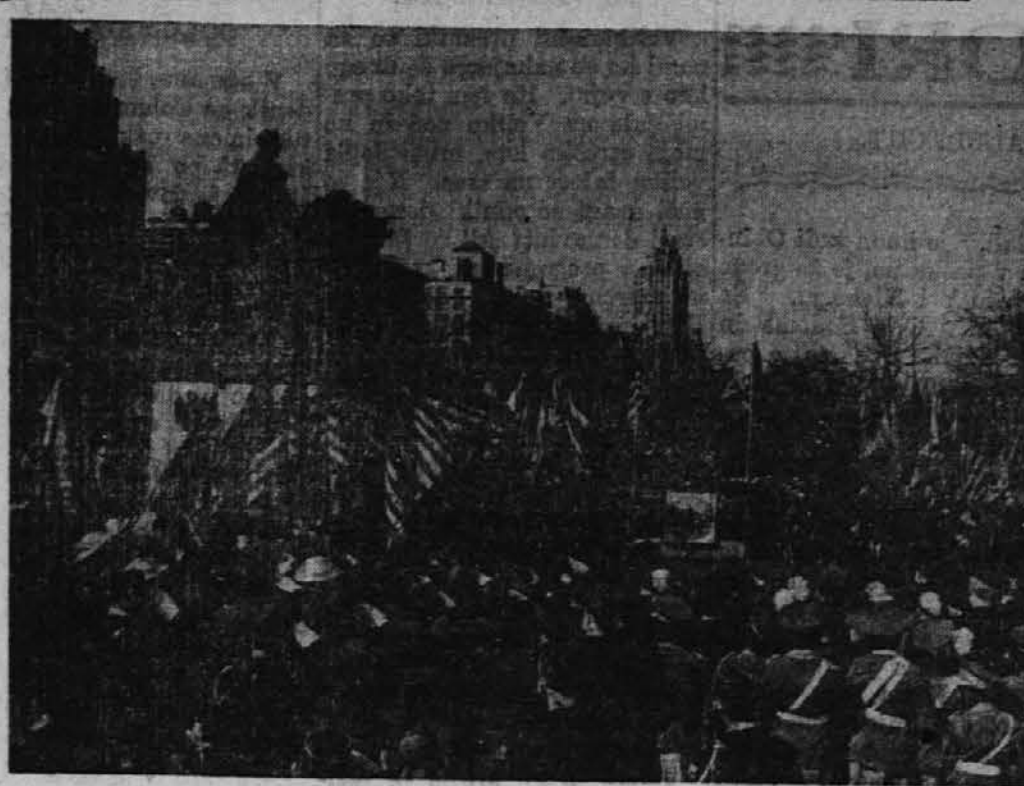
Naročite knjigo — "KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI". — Vsak Slovenec bi moral čitati to žalostno zgodovinsko zgodbo slovenskega naroda. — Naročite jo lahko pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

New York City

PRIJATELJSTVO MED AMERIŠKIMI REPUBLIKAMI

V New Yorku je bila prirejena velika manifestacija pred spomenikom venezuelskega rodoljuba Simona Bolivarja, ki nosi naslov "osvoboditelj Južne Amerike."

SAKSER, DERČAR, BENEDIK, TERČEK

JOŽE ZELENČ.

(Nadaljevanje.)

Nekoč pred leti me je povabil s seboj na svoj dom. Spoznal sem takrat njegovo ženo in tri sinove, ki so bili ta čas še mladi fantiči, toda sedaj že odrasli. Prva dva na važnih odgovornih mestih Sirica Sama, starejši sin John je oženjen, ter je postal oče prvorojenčka dober mesec po smrti očeta. Kako vesel in srečen bi se počutil pokojni Terček, da je dočkal dogodka, ko bi zamgel popestovati malega vnuka — Janezka, kakor so ga krstili v spomin na starega očeta. Možeče bo tudi o njem pisal svojo kolo, kot jo je sklozi tri dni takrat, ko se je rodil naš Joško.

Opisoval je, kako je oče pri-
 takem poslu doma v napotje, ker ga pošlje babica v apoteko po razne potrebščine. Ponosni oče pa jo seveda zavije med prijatelje v gostilno s polnim žepom cigar, kjer med podrobnim pripovedovanjem, kako hudo je bilo, sploh pozabi, po kaj je bil v apoteko poslan.

Nad vse zanimiv je bil življenjski opis Terčkovega čudaškega očeta, katerega je prav lansko leto tako natančno opisal v večdnevni kolonah. Zanimivost, za katero bi o njegovih roditeljih nikoli ne zvedeli, da jo ni prav pred njegovo smrtjo razložil.

Gotovo vam je v spominu, kako tudi skozi več dni med kampanjo za izvolitev župana Lauscheta, kako mu je posestnik Tomaž iz Rakitne obetal pomoči pri izvolitvi, ako bi mu župan Lausche izposloval kaj popusta pri odmeri njegovega mestnega davka.

Po Terčkovi smrti sem jaz takoj spravil precejšnjo zalogo "Glasa Naroda" ker Peter Zgagove kolone bodo za kake dolgočasne zimske večere še vedno dobrodošle, čeprav smo iste že prej brali. Njegova kolona nam je bila kakor vsakdanji kruh pri kosilu. Kolikokrat so rojaki in rojakinje omenjali v dopisih. Vsak dan komaj čakam, da dobim "Glas Naroda" ter preberem najprej Zgagovo kolono. Ugibali smo, kje črpa gradivo skozi toliko let, ter je včasih sam omenil, da nekoliko se zmisli, nekaj pretiska, malo se zlaže ter nekaj resnice, pa je kolona polna.

Bil je ves naš, saj je že njegovo ime Janez tako domače zvenelo. Tudi skromen je bil, ter ni iskal nikake slave. Prijetno pa mu je bilo pri srcu nekoč kot je v njegovi koloni omenil, ko mu je nekoč rojak iz zapada zapisal: Ja, hudič, kje je tvoj pa jemlješ? V tem kratkem odstavku je videl več odkri-

tega priznanja, kot cele strani hvalospevov.

Tudi pritoževanja ni bilo slišati od njega, ter je najhujše bolečine, ko so mu v bolnici s kleščami na nogi prste odčepali, ter potem še nogo odrezali, poznaje vse opisaval ne-
 kako v tonu humorja. Razveselil se je kot otrok, ko je zvedel, da bo prepeljan iz bolnišnice na svoj dom, dasi se mu je kmalu po vrnitvi domov bolezen poslabšala, ter se je ponovilo trpljenje zanj in za rod-
 bino doma tako, da je po par tednih zbolela še njegova žena tako, da se je morala podvreči operaciji, ter ko je isto pre-
 stala, je bila tako izčrpana, da da so jo morali odpeljati na bolniški zrak na obširno farmo njegovega brata M. Pakiča na Willard, Wis. Oslabela je tako, da ji o smrti njenega moža niso smeli povedati skoro en mesec potem. Kar je pre-
 stala, smo lahko opazili, ko smo jo v Wisconsinu obiskali lan-
 sko poletje ob naših počitnicah v onih krajih.

Osebnost prijatelji si Terček ni dosti dopisoval. Imam pa od njega par pisem v katerih je najti skrito bol in trpljenje, katerega mu je kruta usoda v življenju nasula v obili meri. Kljub temu pa je bila njegova kolona v "Glasu Naroda" redno vsak dan ter nam je bila kot rumena ocvirkova zabela na rahlih ajdovih žgancih.

Toda taka je pač usoda u-
 rednika zasebnega slovenskega lista. Visoke plače ne more pričakovati, ker iste zasebni slovenski dnevnik ne zanore ter je naša narodna dolžnost, da če za list ne storimo drugega, vsaj naročnino redno in točno poravnamo.

Da je bil pokojni Terček s svojimi zmoglostmi urednik katerega večjega ameriškega dnevnika, bilo bi seveda vse kaj drugega posebno če bi napisal vsak dan še malo kolono humorja. Prekosil bi pokojnega Will Rogersa, kateri je prejemal za par odstavkov hu-
 morja dnevno masten honorar. Pokojni Terček bi se v takem položaju vozil v elegantnem avtomobilu s šoferjem, v po-
 letju bi šel lahko na kako obširno renčo za počitnice, pa še tajnika in stenografinjo bi lahko vzdrževal. Seveda je vse to le pobožne želje, privoščili pa bi mu jih vseeno, prav iz srca. Saj mu je večina urednikov v slovenskih listih tudi navadila globoko zamišljene članke kmalu po njegovi smrti.

Tudi moja dolžnost je bila to storiti že popreje, toda smrt prijatelja Terčka me je pot-
 la tako, da ne bi šlo č-tudi bi z pisanjem poskušal, ker roka

je bila težka kot da je z svin-
 cem obložena. Kako tudi ne, saj naju je vezalo toliko lepih spominov prijateljstva.

Ko smo se leta 1938 vrnili iz starega kraja, me vzame eno popoldne s seboj, ter zavijeva v eno njemu poznano gostilno. Sedeva k mizi v ktnu. Sedaj pa povej vse: podrobno, kako so razmere v naših krajih, — mi pravi.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

JUBILEJ 75-OBLETNICE

V četrtek zvečer 29. aprila 1943 je obhajal svojo 75-letnico rojak A. Staudohar. Ob tej priliki njegova žena in trije sinovi so mu napravili "surprajs party" in so povabili več ko 50 prijateljev in znancev. Brez vednosti jubilarca. Bilo je presenečenje in vsi smo se potem pristrčno zabavali v pozno noč. Ne bom tukaj imenoval vseh, ki so bili prisotni — vze-
 lo bi preveč prostora. Zatorej brat A. Staudohar, ti želim še mnogo let zdravja in veselja med nami.

M. Urek.

MISSION TO MOSCOW.

Pod gorenjim naslovom je napisal zelo zanimivo knjigo bivši ameriški poslanik v Moskvi Joseph E. Davies in je dal dovoljenje, da je bila na po-
 lagi te knjige izdelana filmska predstava ki jo je v četrtek 29. aprila pričel kazati Hollywood Theatre v New Yorku.

In Davies, ki si je film ogle-

V PESMARICI
"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"
 so vključene sledeče:
 slovenske pesmi:
 1. Podoknica — moški zbor s bariton samospevom
 2. Pozdrav — moški zbor
 3. Lahko noč — moški zbor
 4. Otočki zvon — moški zbor
 5. Pomladenska — mešani zbor, s bariton samospevom
 6. Lira I. — za solo speve, moški in mešani zbor
 7. Lira II. — za mešani zbor
 8. Altanski odmevi — št. moški in ženski zbor, s bariton samospevom
 9. Kantata iz psalma 126 — moški zbor
 10. Soli — za samospeve, mešani zbor in spremljevanje glasovila
 11. Psalm 23 — za samospeve, mešani zbor in spremljevanje glasovila ali orgel

CENA SAMO 50 centov KOMAD

To so koncertne pesmi za meške in mešane zore, katere je uglasbil in v samozaložbi izdal **MATEJ L. HOLMAR**, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.

Naročila to zbirko pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
 216 W. 18th St. New York

SIVALKE
 na moških klobukih, dolga sezona. — Vsaka dobi kite samo ene barve in blok za celo sezono.

DARTFORD HATS
 719 BROADWAY
 NEW YORK CITY
 4-29, 30.

SONART REKORDI

Lepe Melodije!
 St. M571 — Na Marjance, polka
 Kje so moje rošice
 Marjica pega — polka
 Duquenne University
 tamburica orkester

St. M575 — Teresinka polka
 Na planinah — valček
 Jerry Koprivšek in orkester
 Za ton, cent in cena plošč se obrnite na: **JOHN MARSICH, Inc.**, 463 W. 42nd St., New York

Walter Huston in Ann Harding, ki imata glavni vloge v Warner Bros. filmu "Mission to Moscow".

NEBO GORI

ROMAN. — Spisal: IVAN ALBRECHT.

17

"Rajši naj bi kam drugam pogledali," je huda tudi Obinka. Ko je opoldne nala kosilo možu v puškarno, je že grede lišala, kako so vso noč počeli vampani pri Kleberju. Še več je v puškarni povedal puškar Joza. Celo Sodoma in timora. Da se ne ve kaj takega, je dejal. Vse se je pač križem kakor vrabele spomladi. Doktor, dva s sodnije, tudi kosmati nadlogar, ki bi za preperelo vejo človeku dušo potegnili iz telesa pa še drugi in polno žensk. Podnevi so šle soret k jezernu, pončeti so razgetale pri Kleberju. Fej, če so že one take, ki so osminkane, naj bi bilo, saj se niti sam zlodej več ne oursne ob nje. Da pa gre Hilda v tako mlako in župan Podjet to pusti, nak, to že ni več za ta svet! Ženske so neki počele tako, da nazadnje že nobena ni več vedela, kateri dedec je njen. Ali je potlej kaj čudnega, če je morala Gomilarica umreti? Lacker je videl že vse po troje, ko je prišel Foltan ponj. Kdo ve, kakšnega zlodja je dal ubogi Zali! Mišnice prej ko ne, drugače bi ne bila tako naglo pravila. In kaj je neki lista dolga sled s sodnije imela opraviti z njim? Lahko da sta se ta dva kaj sporekla, ko jo je potlej Kornbrenner tako naglo popihal od Kleberja. Čisto prav mu je. Kar je iskal okrog Šterjakovih, ko ve, kako je. Nemara ga je kresnil celo Miha.

Vse, kar je vedel povedati puškar Joza, so ženske naglo širile. Med kroženjem se je novica večala kakor senca pod večer in nenadoma trg in okolico razdelila v dva tabora.

"Hudič naj vzame tako postavbo, ki pozna pravico za vsakega pritepenca, samo za nas ni nobene," so škripaje godrnjali delavci po bajtah in konetje po okolici. Če taka glista le sarkne po nemško, je že gospod in mu je vse dovoljeno.

"To je vindiško delo," je bil klic trških veljakov in so bili vsi enih misli, od občinskega tajnika do prvega inženjerja v jeklarni. "Sani smo krivi, ker golazni ne stopimo na vrat."

Nemir se je širil kakor gozdni požar. Uradi so imeli polne roke dela; na občini, na orožniški postaji, na sodišču, povsod. Niti grobar Luka ni imel miru. Že itak mu je bila glava kakor čeber, ko je kopal jamo za Gomilarjevo, pa ti pridejo še z bajoneti na božji vrt. Ali je bil velik ali majhen tisti, ki se je lotil avskulanta, in sam ali v družini? — Kako pak, kakor da pride, kdor ponoči stakim namenem koga pričaka, in lepo pove: Sem ta in tak, tak in tak, pa bom zdajle otrnil Kurta Kornbrennerja, da ga popuste skomine po naših dekletih!

"Sploh pa," se je oprl Luka na lopato, ko mu je bilo že vsega preveč, "če hočem reči čisto po pravici —"

Orožnik je že nestrpno vrtel svinčnik med prsti.

"Kar povejte, Luka! Ste lahko čisto brez skrbi."

"Sam je kriv, ko se je spustil v tako neumno stavo."

Orožnika se držita kakor pri raportu, ko jima grobar od konca do kraja pripoveduje zgodbo, potem pa:

"To se vam je sanjalo, Luka. Ste se ga že spet nacukali."

Luka pljune v rake in začne ježno kopati dalje. Kaj ga hodiya motit, če mu ne gre vora? Ali mar ni on nesel avskulantov ga pisma Šterjakovi Meti in kdo je prinesel Kornbrennerju odgovor, če ne Luka?

Orožnika odideta, proti večeru pa mora grobar v občinsko pisarno. Vsi trški glavni so tam, tudi župan, a Kleber se takoj polasti Luka in gre z njim v zadnjo sobo, kjer se ga loti med štirimi očmi. Tako ali tako: Če ne zna molčati, pojde Luka v luknjo. Tam bo lahko gubezda štirim golim stenam svoje v slastnosti. Tako. Zdj menda ve, koliko je bila ura, če ga kdo še kaj vpraša. Ako pa hoče na vsak način v svojo srečo, naj le brusi jezik. Še tiste tri škrbine, ki jih ima, si bo polomil.

Luka se upogne. Kakor da mu je postala grba svinčena, se nagne in ne zine nobene besede več o tem, novica pa vendar ne zamre. Do večera najde pot celo v sobo, kjer leži na mrtvaškem odru Gomilarica.

Foltan je komaj pregovoril Mojco, da je legla v čumnatu. Bila je že sama kakor mrtič, tako jo je vzelo to noč in ta dan.

V veži sedi Kranjčička in na glas moli. Iz slepih oči polze neprenehoma solze. Spili, zamolkli glas kakor odmev iz groba drhti po vsej bajti.

"Marija je rekla: 'Dusa odkod si prišla?' Skozi devet visokih gora, skozi devet globokih voda, skozi devet teh mlinskih kaunov —"

Foltan sloni na zadnjih vratih in posluša zateglo pripovedovanje o trpljenju tavajoče duše. Bog ve, ali zdaj tudi Zalina duša tako išče poti v večni mir?

Simna še ni. Tako malo mu je torej za mater? Nemara ga sploh ne bo — in vendar mati še vsurti strmo gleda proti vratom in pričakuje, da sezberejo otroci okrog njene krste; ali bo res pozabljena še preden jo odnese iz hiše?

Med vrati se zgane senca. Foltan se ozre. Cija je prišla. Nekam zbegana je in prečuta noč ji je dahnila visnjeve kolobarje pod oči. Dve Kleberjevi dekli sta prišli z njo in še Foltan nehoti stopi v sobo za temi tremi.

"Slišite, Cija kako pa je vendar res bilo?" se ne more premagati Mihačka, ko natakaraica sede.

Cija skomigne z rameni. Kako more ona vedeti, ko streže zdaj tukaj, zdaj tam. Sploh je v gostlini tako navajena, da niti ne sliši, kaj imajo ljudje med seboj.

"Ali Simna še ni?" stopi čez malo k Foltanu, da bi se namaknila radovednosti in šepetaje pravi, kako miren obraz je obrnila pokojna cel v smrti.

Foltan samo prikimava. Šimen morebiti pride nočjo, nemara šele jutri, morda ga pa sploh ne bo. V Krivi vrbi je precej pozabil na dom.

Kranjčička stopita v vežo in gresta pred hišo. Cija se ozre na vse strani in šepne.

"Pazite, Foltan, da vam ne pridejo na sled."

Foltan je bil z mislijo čisto drugje in se čudi:

"Čemu? Kako?"

No, pred Cijo ni treba skrivati. Spoznala je že sinoči, kako je, a ni več mogla umakniti, kar je zinila. Saj ima Foltan prav, samo škoda bi bilo, če bi jim prišlo na nos.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

PO VELIKI NOČI.

Velikonočni prazniki so za nami (ko se nahajamo že drugo leto v vojni). Ko sem tako premišljala na Veliko noč in na moja otroška leta, mi je legla velika žalost na srce. Kje so naši dragi sorodniki danes v stari domovini? Ali so še živi, ali so v pregnanstvu, ker glasno ne moremo dobiti od njih. — Upajmo, da je to bila zadnja Velika noč v vojni za nas in naše drage v naši stari domovini. Od tukaj je šlo ravno na Veliko nedeljo zopet večje številu fantov k vojakom. Med temi tudi več slovenskih sinov. Od družine Mr. in Mrs. Alojz Ambrožiča je šel že peti sin in ravno tako Mr. in Mrs. Bernard Prebil imajo tudi že pet sinov v armadi, ki so raztreseni po vseh bojiščih. Tako bomo Jugoslovani prispevali svoj delež v tej svetovni vojni k zmagi demokracije nad fašizmom.

Danes je 27. aprila in sneg pada kot bi bilo to o Božiču, tako da je najlepše pri topli peči sedeti.

Naj še tukaj omenim, da se tukaj pripravljamo in zbiramo prispevke za Slovenski narodni dom. Pred dvema letoma, ko se je ideja sprožila, je bilo veliko zanimanja in veliko rojakov se je podpisalo, da bodo kupili delnice. Potem je bilo pa kar nekaj potihnilo. Sedaj je že zopet oživilo in se tukaj s polno paro dela, da bi lahko vsaki plačal za delnice in tako bi lahko kupili primerni prostor, da bi se zbirali in prirejali veselice, ker ni sedaj tukaj nobene dvorane, kjer bi se moglo točiti pijače, kajti v mestni dvorani se lahko dobi dovoljenje za ples, ne sme pa se točiti pijače. Ako pa ne smemo pijače imeti, gotovo da ne moremo ni dobička narediti za naše društvene blaginje.

Torej rojaki, sežite sedaj po delnicah, ki so po \$10, da pridemo do lastne dvorane še letos. Kadar se bodo naši sinovi iz vojne vrnili, jih bomo lahko sprejeli v našem narodnem domu.

Končno pa pozdravljam pomnožno urednico Mrs. A. Krasno, ker tako lepo piše v svoji koloni. Jaz se popolnoma strinjam z njenim pisanjem in tudi naši naročniki so se tako izrazili pred menoj, kadar obnove naročnino. Upam, da mi bo dana prilika, da se osebno seznanim z Mrs. A. Krasno.

Pozdrav na vse čitatele.

Frances Lukanich,

Chisholm, Minn.

MAJSKI DAN.

Delavske unije priredijo "Majski dan" v nedeljo dne 2. maja popoldne v Yankee Stadium v New Yorku. Župan La Guardia bo pri proslavi glavni govornik. To zborovanje bo namesto običajne majske delavske parade.

Vsi smo delavci in vsi se udeležimo tega zborovanja!

Državlanski priročnik

Izšla je nova knjižica, ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic in zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

In se dobi pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th St., New York

RUSKA DEKLETA NA COLUMBIA UNIVERZI

V seznamu študentov in študentk na Columbia univerzi so tudi imena ruskih fantov in deklet, 15 po številu in od tega števila je devet deklet, kar kaže, da Rusija veliko polaga na vzgojo in šolanje svojega ženskega sveta.

Pred kratkim je ženska poročevalka od nekega newyorškega dnevnika obiskala ruske študentke na Columbia univerzi ter imela z njimi kratek razgovor. Pri tem je zvedela, da so dekleta doma v Rusiji študirala za učiteljice in časnikarke je povprašala, če se smatra ta poklic važen za ženske v Sovjetski Rusiji. Študentke so dejale, da je vsak poseben in važen poklic v Rusiji važna kariera za ženske.

Dekleta so bila izbrana po sovjetski vladi, da gredo nadaljevat svoje študije v Ameriko in vse razen Galine Ciganove, ki je dovršila študije kemične inženirke v Moskvi, se uče angleške stenografije in tipkanja, dočim v Rusiji študirale jezik in literaturo.

Za njih vzdrževanje plačuje sovjetska vlada in dekleta so dejala, da kar jim od stipendije ostane, vrnejo viadi, do porabi za rdečo armado in druge velike potrebe, ki jih ima Rusija danes. Poročevalka je nato vprašala dekleta, če jim ne pride na misel, da bi kaj prihranile za bodočnost. Temu so se Galina, Vera, dve Olympi, Taissia, Zina in ostala prisrčno nasmejale in pojasnile, da v Rusiji tega ni treba, kajti ko se vrnejo so gotove, da bodo imele takoj delo in če bi bile bolne, ali v drugačni potrebi, bo zanje skrbela vlada. Toda dokler bodo mogle bodo pač delale, to je samo ob sebi razumljivo, da bo zanje vedno na razpolago delo.

Dekleta so izjavila da se jim dopade ameriška gostoljubnost in ameriški ljudje, čudijo pa se, da povprečen Američan tako malo ve o življenju v Rusiji. Navedle so na to, da na primer v Rusiji vsak študent pozna vse važnejše ameriške pisatelje in politične voditelje.

JUGOSLOV. PATRIOTI OJAČUJEJO SVOJ ODPOR PROTI OSIŠČU.

Glasom brzojavk, ki jih je prejel Office of War Information preko Švice, vodijo nepremagani jugoslovanski patrioti ki so pred kratkim dobili ojačenje letal, tankov in oklopnih vlakov, pravo pravcato vojno proti četam osišču v divjem goratem ozemlju Bosne in vzdolž Jadrana. Mađarski list "Magyar Nemzet" zatrjuje v poročilu, ki izvira iz Zagreba, da se je razvila proti silam jugoslovanskih patriotov resnična vojna in to je tudi potrebno, pravi mađarski list, za zaščito evropske celine proti zavezniški invaziji.

Obseg operacij na Balkanu razodeva italijansko priznanje, da je bilo na tem ozemlju v teku zadnjega meseca mrtvih ali ranjenih 1.659 italijanskih vojakov, dočim jih je bilo 1.862 izgubljenih. Tudi nemške vojaške sile, ki se udeležujejo vojne proti patriotičnim Jugoslovanom, so imele sorazmerno enake izgube, a jih nečesto priznati, ker so bili nacisti že davno prej bahavo izjavili da je ves odpor v Jugoslaviji popolnoma zatrt, nakar so jih zopet nove sabotaže in guerilski napadi, ki so se spontano pojavili v najrazličnejših krajih, postavila na laž. Budimpeštanski časopis poroča, da v teku teh bojev "hoštarji" niso kazali nobenega usmiljenja napram "vstašem," napadalnim četam Pavelča, a priznajo hrva-

skim vojakom, borečim se v oddelkih osišču, od katerih se mnogi pridružijo k patriotom ob prvi ugodni priliki. To poročilo iz Švice je prva vest, da so sile generala Mihajloviča dobile moderno vojno opremo v gotovih količinah.

Nacistični visoki komisar za Jugoslavijo je v svojem brezplodnem prizadevanju, da ukroti naraščajoči odpor Jugoslovancev proti zavojevalcem, močno povisal nagrade, razpisane v Jugoslaviji za prodajo orožja, ter je dal zagotovilo, da onih, ki bodo ubogali, ne bo zadela nobena kazen. Pod grožnjo najhujših kazni, je bil določen 5 maj kot nepreklicno zagnji rok predaje.

Razoroževanje bolgarskih čet zaradi proti-nacističnega delovanja

Washington. — Glasom nekega članka v turškem časopisu "La Turquie", ki izhaja v francosčini in je bil nedavno citiran v radio oddaji iz Moskve, so prisilile naraščajoče sabotaže in proti-nacistični izgredi med bolgarskimi četami, člane nacistične elitne garde, da razorože tretjino posadke v Sofiji in da drže vse ostale "pod posebnim nadzorstvom."

Federal Communications Commission poroča, da je ruski domači radio citiral članek in zatrjeval, da je bilo veliko število starejših bolgarskih častnikov aretiranih zaradi proti-na-

cističnega delovanja in da so jih zamenjali mlajši možje, ki "so se bili pred kratkim vrnili iz Nemčije"; med bolgarskim okupacijskim vojskostvom v Jugoslaviji je mnogo slučajev dezertiranja.

Nemci so zaplenili kovinasti drobšč v Jugoslaviji

Washington. — Švedski časopis Ny Dag poroča v neki brzojavki, katero je prejel Office of War Information, da skušajo nacistične okupacijske oblasti v Jugoslaviji zapleniti ves kovinasti drobšč, prav posebno pa oni iz aluminija, da bi tako zadostili "nujnim potrebam" nemške vojne industrije.

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOvem

Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih rado-vednost nima obzorja

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatero nesprotujoča ali vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladišče svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sestava, pokrajine in globokino oceanov in jezer, dolgotrajni rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gora. Tu so odgovori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI

V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

SLOVENCI, KUPUJTE BONDE DRUGEGA VOJNEGA POSOJILA.

Rojaki v celi državi New York naj vsak nakup Vojnih bondov naznanijo zakladniškemu oddelku Združenih držav ter se v ta namen poslužijo spodaj priobčenega kupona.

WAR BOND PURCHASE ADVISE COUPON

War Saving Staff
U. S. Treasury Department,
1270 Sixth Ave., New York, N. Y.

Sirs:—This is to advise you that on (date) I (we) have purchased War Bonds, amounting to \$..... of maturity value as my (our) contribution towards buying the PT Boats allotted to the residents of Yugoslav origin in the State of New York.

Respectfully

Name

Address

"SPANISH in 20 LESSONS" — Španščina v 20-tih urah. — Španščina-angliška slovnica. — Spisal je R. D. L. Cortina.

Ta knjiga je popolna in prav nič prevelika. Od prve do zadnje strani je je popolnoma lista, kot jo je pisatelj napisal in kot je bila prvotno izdana za višjo ceno. Cena je zato nizka, ker so se porabile prvotne tiskarske forme, in ker je pisatelj sprejel nižjo ceno.

Po tej priprosti stopnjevalni metodi vam Cortina pomaga, da se lahko naučite španščine.

To praktično učenje ima kar najmanj nesamitljivih in zapletenih slovnčnih pravil ter vas uč brati, govoriti in razumeti španščine.

Cortinovo kratko metodo so odobrili učitelji, profesorji, šole, poslanstva in eksportne trdnice po celem svetu. Je praktično, priprosto in uspešno.

Prodanih je bilo že nad 2.000.000 Cortinovih knjig.

Če vas ta knjiga zanima, jo lahko naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY, 216 West 18th Street, New York, N. Y. — Cena je samo \$1.—